

О. О. Демешок,
к. е. н., м. Київ

ПОБУДОВА АРХІТЕКТУРИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СТРАТЕГІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПРОМИСЛОВОСТІ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ЩІЛЬНОСТІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ У ЇЇ МЕЖАХ

Здійснено побудову чотирьохрівневої архітектури системи управління розвитком стратегічного потенціалу промисловості. Використано базові положення системно-комплексного, об'єктно-цільового та структурно-інформаційного підходів до визначення щільності взаємозв'язків між ключовими підсистемами нової форми організації виробництва в контексті формування, нарощення та раціонального використання сукупних ресурсів, резервів різної природи та можливостей реального сектору економіки України.

The construction of four level architecture of control system by the roses-coil of strategic potential of industry is carried out. Base positions are used system complex, objective-having a special purpose and structurally informative going near determination of closeness of intercommunications between the key subsystems of new form of organization of production in the context of forming, increase and rational use of the combined resources, backlogs of different nature and possibilities real the sector of economy of Ukraine.

Ключові слова: чотирьох-рівнева архітектура, цільові та функціональні підсистеми, підсистеми загального управління та забезпечення управління.

Key words: four level system, having a special purpose and functional subsystems, subsystems of general management and providing of management.

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ НАГАЛЬНИМИ ЗАВДАННЯМИ

На даний час результати досліджень, що здійснюються в контексті забезпечення збалансованості функціонування національної промисловості, дозволяють стверджувати, що її стратегічний потенціал перетворився на основну рушійну силу суспільного прогресу, а використовувани механізми управління процесами генерування ознак стало розвинути виступають провідним чинником економічного розвитку держави. Як показує досвід високо розвинутих країн, саме дієвість і результативність виконання функцій суб'єктами державного управління та раціоналізації відповідних інституцій із новими формами організації промислового виробництва не лише розширюють можливості, темпи і масштаби провадження нововведень, але й є потужним фактором забезпечення економічної незалежності та загальноекономічного прискорення.

У відповідності з наведеним вище, виникла нагальна потреба у розробці теорії управління розвитком стратегічного потенціалу промисловості, визначенні принципів спеціалізації корелятивів у зазначеній сфері, розбудові моделей збалансованого розвитку реального сектору з пошуком шляхів мобілізації резервів різної природи та можливостей задля повного освоєння конститутивно-ключових для України груп потенціалів. Зазначене передбачає: а) формалізацію параметрів концептуальної моделі системи управління розвитком стратегічного потенціалу промисловості (СУР_{СПП}); б) визначення сутності та змісту механізмів управління процесами підвищення ефективності використання ресурсів, наявних резервів та можливостей в межах національної економіки. Але для розв'язання ключового завдання необхідним є: чітке уявлення про ефективність та результативність будь-яких управлінських дій; кількісне визначення термінів та витрат задля досягнення у майбутньому цільових орієнтирів; обґрунтування обсягів залучення ресурсів та термінів введення нових форм організації промислового виробництва, а також об'єктів прикладення зусиль; доцільність запровадження у практику господарювання СУР_{СПП} з

урахуванням здатності сукупних можливостей, ресурсів і резервів її реалізувати або підтримувати певний рівень економічної безпеки.

ДОСВІД РОЗРОБОК У ЗАЗНАЧЕНІЙ СФЕРІ ДОСЛІДЖЕНЬ

Окремі аспекти проблематики формування багатоконпонентних структур дістали подальшого розвитку у наукових роботах І. Шумпетера, С. Кузнеця, Р. Солю, А. Маршала та інших (їхні здобутки деталізовано у науковій роботі [1]). Грунтовний доробок у контексті формування та використання стратегічного потенціалу були об'єктом дослідження українських науковців: О.М. Алімова, Б.М. Данилишина, Л.В. Дейнеко, Ю.В. Киндзерського, В.В. Микитенко та інших, зокрема, його використаний при матеріалізації авторських методологічних напрацювань у наукових працях [2—5]. Проте, у попередніх розробках не представлено й не визначено: ієрархічність і базові компоненти СУРСПП, за використання яких стає імовірнішим реалізація дієвих технологій управління його розвитком; архітектуру та щільність зв'язків між цільовими, функціональними та загальними підсистемами управління тощо; специфічні функціонали реалізації дії нової форми організації промислового виробництва, зокрема, для України.

МЕТА СТАТТІ

Розроблення та обґрунтування теоретико-методологічних основ побудови архітектури системи управління розвитком стратегічного потенціалу промисловості і методичних положень поетапного формування нової форми організації промислового виробництва, що функціонує в умовах ресурсних обмежень і перебуває на етапі системних ринкових трансформацій.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Як авторами статті обґрунтовано та деталізовано у попередній наукових працях [6—8]: проектування архі-

Рис. 1. Систематизація джерел, які обумовлюють непередбачуваність поведінки системи управління розвитком стратегічного потенціалу промисловості

текстури СУР_{СПП} не лише повинно бути чітко формалізованим за структурно-логічною схемою, а на кожному етапі її побудови здійснювати експериментальну перевірку адекватності структури управління за використанням принципів структурно-інформаційної теорії надійності систем, об'єктно-цільового підходу та системно-комплексного аналізу систем в контексті забезпечення її стійкості та результативності функціонування. Важливим напрямом розв'язання зазначеної проблематики, на думку автора статті, є методологічні засади формування та реалізації стратегії сталого розвитку бінарного типу, що запропоновано і обгрунтовано українськими науковцями [9; 10]. Враховуючи попередній здобуток щодо добору пріоритетів промислового зростання в межах тріади: економіка — екологія — соціум, вважаємо за доцільне деталізувати процеси формалізації СУР_{СПП} у контексті забезпечення сталого розвитку держави.

При цьому, слід вказати на наступне: автор підтримує думку, деталізовану дослідником у роботі [11] щодо доцільності обгрунтування єдиного критерію оцінювання — узагальненого інтегрального показника — закла ідентифікації цільності взаємозв'язку вихідного показника, наприклад, результативності чи масштабів розвиненості стратегічного потенціалу від виокремлених вхідних параметрів складових досліджуваного об'єкта. Тому формалізація меж розповсюдження СУР_{СПП} за певним переліком відносних показників із фіксованими значеннями усіх заданих вимірів, обгрунтованих при постановці задачі або ж абсолютних вихідних показників тощо, забезпечить визначення об'єктивних взаємозалежностей із достатніми коефіцієнтами детермінації між ключовими підсистемами, блоками та компонентами нової форми організації виробництва. Зазначене значно підвищить достовірність і ймовірність прогнозу макроекономічних показників у цілому та параметрів СУР_{СПП}, зокрема.

Визнаємо, що за умови відхилення фактично досягнутих показників від прогнозованих вимірів, здійснити комплекс регулюючих впливів на певну сферу (структурну, економічну, управлінську, інноваційно-інвестиційну, техніко-технологічну, соціальну тощо), яка спричинила зменшення результативності управління розвитком стратегічного потенціалу, імовірним стає: а) визначення комплексу дієвих заходів та їхнє спрямування на пріоритетний об'єкт; б) здійснення у відповідності до заданого рівня результативності управління цілеспрямованого стратегічного впливу. Сформована таким чином гнучка система оцінки стану і результативності функціонування СУР_{СПП} дозволить вирішити проблеми щодо раціонального використання ресурсів різної природи, наявних резервів і нарощених можливостей до сталого розвитку.

Тому, розроблення комплексу теоретичних, методологічних, методичних і практичних аспектів щодо формування СУР_{СПП} у межах реального сектору економіки України, її адаптація з метою забезпечення сталого розвитку держави дозволить отримати нові науково обгрунтовані результати у цій галузі науки, уможливити розв'язання національно-господарської проблеми — макросистемної еволюції економічної системи Украї-

ни. Поряд із зазначеним, слід визнати, що врахування в межах СУР_{СПП} активних та деструктивно спрямованих підсистем, виокремлення їхніх властивостей, спрямованості та щільності зв'язків, чітке окреслення структури цілей кожної компоненти дозволить формалізувати та адаптувати до реальних умов функціонування промисловості систему. Проте, існують певні перешкоди щодо ідентифікації параметрів цієї системи. По-перше, зазначимо, що межі аналізу СУР_{СПП} обмежені існуванням різноспрямованого впливу на процеси окремих факторів (рис. 1) через природні, економіко-технологічні, політичні, адміністративні, технічні та інші дії, які і коригують / змінюватимуть поведінку СУР_{СПП}.

Стосовно запровадження у даному дослідженні терміну "надійності" поведінки СУР_{СПП}, вкажемо таке: слід зважати на визнаний понятійний апарат структурно-інформаційної теорії надійності систем, застосування якого передбачає подальшу структурування та етапне розкриття технологій вирішення завдань із управління розвитком сукупних ресурсів, резервів і можливостей промисловості різної природи, освоєння та використання яких і обумовлює корінні зміни організаційного аспекту надійності самої СУР_{СПП}. У сучасних умовах господарювання в Україні виникає безліч питань щодо: а) відповідності в умовах розподілу єдиного технологічного процесу обсягів використання, трансляції стратегічного потенціалу та його перерозподілу між різними структурами чи видами економічної діяльності; б) обгрунтування показників та критеріїв надійності функціонування складної системи тощо.

Автор вважає, що формування структури СУР_{СПП} на засадах синхронної адаптації принципів системно-комплексного, об'єктно-цільового та структурно-інформаційного підходу з урахуванням основних перешкод на шляху забезпечення результативності її функціонування, дозволяє ідентифікувати чотири цільові складові, дослідження специфічних функцій та напрямів розвитку їхніх здатностей і забезпечать процеси: закономірної зміни складності СУР_{СПП}; набуття нею системних ознак генерування якісного стану; поступової трансформації структури до вигляду — можливого до інкорпорації до Х-інституційної матриці, сформованої в межах національної економічної системи.

Знання сутності закономірностей поведінки багатоконтактних систем і визначених автором принципів формування СУР_{СПП} у замкненій логічній схемі реалізації економічних, технологічних та управлінських процедур дозволяє розбудувати організаційно-економічну основу задля організування діяльності у сфері управління розвитком стратегічного потенціалу промисловості. При цьому, добір принципів побудови та реалізації завдань новою формою організації виробництва — це вже початок наукового обгрунтування напрямку подальшого розвитку СУР_{СПП} та методології ідентифікації масштабів організації діяльності в межах складної системи, якою є СУР_{СПП}. Здійснення добору принципів формування та реалізації дії СУР_{СПП} дозволяє забезпечити чіткість формалізації цілей функціонування останньої та способів і засобів, за використання яких можна досягти їхнього розв'язання. Поряд з цим, можна встановити певні обмеження на процес управління розвитком стратегічного потенціалу, що забезпечить певний порядок причинного і стійкого зв'язку між явищами та властивостями в межах досліджуваного об'єкта. Їх дозволяє ідентифікувати існуючі закономірності, що є адекватними та відтворюють поведінку складної системи. Однак, автор статті не ставить за мету в даній роботі виявити та сформулювати новий комплекс законів управління розвитком багатоконтактної системи, якою є, на нашу думку, СУР_{СПП}. Однак, слід зазначити,

що стосовно сутності вже відомих особливостей їхнього трактування, то щодо послідовності формування її складу і розробки механізму реалізації дії дослідник вважає за доцільне викласти власні домінанти:

— по-перше, послідовність формування та запровадження у практику господарювання СУР_{СПП} має проводитися у замкненому циклі з поступовим підвищенням вимог до результативності її функціонування;

— по-друге, виникає потреба у об'єктивному врахуванні існуючих закономірностей реалізації функцій управління в цілому та розвитку стратегічного потенціалу, зокрема, за якими можна ідентифікувати характер взаємодії суб'єкта та об'єкта управління, взаємозв'язок між ними та здатність спроектованої багатокомпонентної системи забезпечити досягнення стратегічних цілей.

Оскільки визнаною дефініцією поняття "стратегічний потенціал" є сукупність ресурсів, резервів різної природи та можливостей, які залучаються у реальний сектор економіки з ціллю отримання економічної, політичної, технологічної, соціальної та іншої вигоди, а також досягнення конкурентних переваг, то, задля відтворення характеру змін, що відбуваються при використанні як стратегічного потенціалу в цілому, так окремих його груп, зокрема, доцільно виокремити як спрямованість взаємодії цільових підсистем, які входять до складу формалізованої СУР_{СПП}, так і встановити їхній склад і цільові функції.

До них ми відносимо наступні (рис. 2) пріоритетні компоненти СУР_{СПП}:

— підсистема аналізу та прогнозування, у межах якої здійснюється: а) розробка алгоритму довгострокового комплексного планування та його реалізація, що орієнтований на обчислення параметрів змін та ідентифікації умов зовнішнього середовища в контексті забезпечення результативності СУР_{СПП}; б) оцінка можливостей та діагностика масштабів розвиненості стратегічного потенціалу, а також вагомість впливу зовнішнього середовища на процеси формування, нарощення та використання сукупних ресурсів, резервів і можливостей промисловості. При цьому, логіка прогнозно-аналітичної оцінки передбачає перманентне виконання функцій проектного аналізу та прогнозування у замкненому циклі, оскільки карколомні зміни зовнішнього середовища та накопичені на даний час ризики промислового зростанню вимагають постійного підвищення вимог до ефективності функціонування реального сектору економіки.

Зазначимо, що дану підсистему можна впевнено назвати аналітичним центром функціонування СУР_{СПП}. За результатами прогнозу визначаються макроекономічні показники, у тому числі і показники масштабів розвиненості стратегічного потенціалу та результативності управління його розвитком з обґрунтуванням кількісних значень граничних меж їхніх змін. Поряд із цим, визначаються цілі та розробляються завдання і доводяться до підсистеми трансформації, підсистеми забезпечення та контролювання і регулювання, і тим самим задаються орієнтири, до яких останні мають прямувати свою діяльність.

У відповідь на подібні дії зазначена підсистема отримує інформацію про їхній стан та потенційні можливості задля опрацювання стратегічного набору;

— підсистема контролювання та регулювання передбачає об'єктивне визначення: а) кількісних вимірів макроекономічних показників та масштабів розвиненості стратегічного потенціалу; б) параметрів відхилень фактично досягнутих результатів від цільових орієнтирів розвитку; в) моніторинг та усунення перешкод/ коригування діяльності чи пристосування до змін у зовнішньому середовищі задля збереження надійності підсистем та

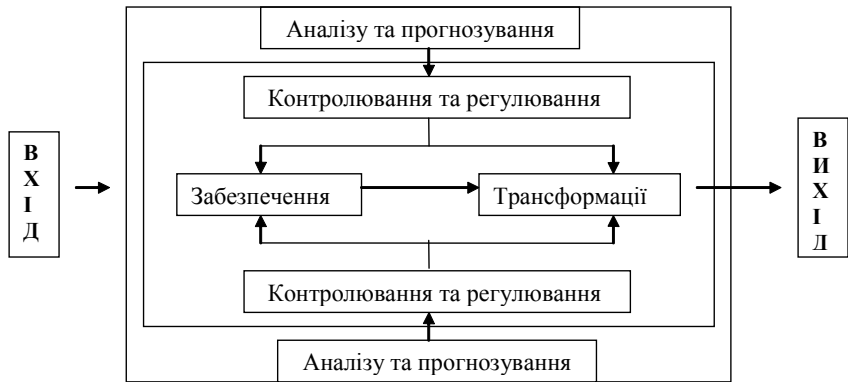

Рис. 2. Схема взаємозв'язків між цільовими підсистемами, які виокремлено в межах системи управління розвитком стратегічного потенціалу

СУР_{СПП} в цілому. У відповідності до визначених специфічних функцій цієї підсистеми досягається певний рівень ефективності функціонування промисловості та результативність виконання управлінських рішень щодо формування, нарощення і використання її стратегічного потенціалу за рахунок перманентного контролю за наслідками виконання управлінських дій шляхом встановлення інверсійного зв'язку між рівнями управління і підсистемами СУР_{СПП}. Вона забезпечує діагностику використання виробничих потужностей, визначення відносних та комплексних показників техніко-організаційного рівня виробництва, обґрунтування розрахункових завдань щодо економії різних видів ресурсів, вибір варіантів організаційних і техніко-технологічних рішень, розробку програм по підвищенню техніко-організаційного рівня, використання енергетичного чи технологічного аудиту, експрес-діагностики технологій. Специфічні функції цієї підсистеми слугують вагомим регулятором діяльності корелятив у контексті перманентного уточнення складу використовуваних технологій, етапів та змісту реалізації цільової програми. При цьому, підсистема має властивості до стимулювання змін і трансформацій не лише в межах СУР_{СПП}, а й у промисловості в цілому;

— підсистема забезпечення, що відповідає за отримання збалансованого режиму функціонування СУР_{СПП} та пошук шляхів мобілізації резервів різної природи при відкритості для корелятив усієї сукупності достовірної інформації. При цьому, у межах цієї підсистеми: а) здійснюється методологічне та інформаційно-методичне забезпечення моделювання розвитку стратегічного потенціалу та промисловості у цілому, а також доцільності залучення альтернативних джерел постачання ресурсів або ж заміни використання стратегічних ресурсів; б) діяльність спрямовується на підвищення техніко-організаційного рівня промислового виробництва та використання ресурсів, планомірне зростання науково-технічного і організаційного рівня виробництва, нарощування потужностей у відповідності з досягненнями науки, техніки і проривних технологій;

— підсистема трансформації — забезпечує трансляцію, поширення і практичне використання стратегічного потенціалу промисловості та усіх його складових. При цьому, провадить структурні зрушення у відповідності до наявних умов та залучає когнітивно-інформаційні аспекти руху знань — тобто використовує засоби їх отримання, механізми відбору нововведень і поширення інтелектуального капіталу на усі види економічної діяльності у промисловості. Крім зазначеного, в межах підсистеми забезпечується створення додаткової вартості "входів" — використаного масштабу стратегічного потенціалу, внаслідок використання ресурсів різної природи з урахуванням можливої інтенсивності використання ОВЗ і виробничих потужностей, запровадження нових технологічних систем і обладнання, оновлення асортименту

продукції, концентрації зусиль у напрямі відродження наукоємних галузей і виробництв.

Автор підтримує думку, що до складного і різноманітного кола процесів, пов'язаних із розбудовою та формуванням СУР_{СПП}, слід включити не лише процедури з кваліметричної оцінки, а й управлінські заходи та організаційні протоколи. Оскільки організація діяльності та управління підсистемами СУР_{СПП}, у зв'язку з ускладненням та урізноманітненням сучасних технологічних процесів, економічних та інформаційних зв'язків, стає дедалі важчим завданням і потребує реалізації технологій стратегічного управління.

Крім того, багатоаспектна діяльність у сфері формування, нарощення та використання стратегічного потенціалу включає різноманітні важелі та заходи, явища та рішення, корегуючі впливи, які слід розмежувати за декількома категоріями, а саме: за природою; сферою функціонування; структурною складністю; масштабністю розповсюдження; характером розвитку у тимчасовому та довгостроковому діапазоні; повнотою вимог до інформаційного забезпечення тощо. При цьому, слід зважати і на те, що усі вони підпорядковані дії загальноекономічних та ринкових законів і закономірностей, що обумовлює необхідність, у першу чергу, обґрунтування специфічних принципів управління розвитком стратегічного потенціалу, етапів їхнього залучення і врахування в умовах нестабільного економічного середовища з метою отримання максимально імовірного ефекту в мінімальні терміни та з оптимальними витратами.

На відміну від зазначеного вище аспекту об'єктивізації процесу формування СУР_{СПП}, визначення складу принципів забезпечення надійності функціонування кожної з її підсистем будемо проводити з урахуванням дії ідентифікованих закономірностей управління — у тому числі, і управління розвитком стратегічного потенціалу. У цьому зв'язку зазначимо, що добір принципів, за якими буде побудована структурно-логічна схема формування й коригування архітектури СУР_{СПП}, враховує певні специфічні ознаки цілеспрямованих дій:

- застосування певного складу принципів повинне гарантувати раціональне використання не лише стратегічного потенціалу у цілому, а й окремо певних потенціалів. При цьому, зазначені процеси, оскільки існують суттєві ресурсні обмеження у промисловості, можна гарантувати: у межах певного об'єкту; за урахування певних умов і докладених зусиль щодо провадження зазначених процесів; протягом певного терміну, оскільки протягом певного часу вимоги до результативності СУР_{СПП} — зміняться, а пріоритети суб'єктами управління будуть уточнені;

- досягти певного рівня результативності є імовірним лише у разі систематичного врахування формалізованого складу принципів. При цьому, визнаємо, що і вони не є постійними догмами. Звідси, науковому узагальненню і добору підлягають принципи тих теоретичних підходів, що можуть гарантувати очікуваний результат. Проте, визначальною вимогою є перманентне уточнення складу принципів і домінант, за якими передбачається подальша реалізація технологій управління розвитком стратегічного потенціалу промисловості.

Відтак, задля здійснення добору сукупності принципів із проектування та формування СУР_{СПП}, а також для забезпечення дієвості управління розвитком стратегічного потенціалу нами пропонується провести їхню класифікацію у відповідності до реалізації завдань концепції формування, нарощення та використання сукупності ресурсів, резервів різної природи та можливостей промисловості замкненого типу. Її домінанти спрямовано на затухання деструктивних впливів і загроз у межах формалізованої структури-атрактора.

На думку автора статті, проектування СУР_{СПП} необхідно здійснювати на засадах системно-комплексного, структурно-функціонального і структурно-інформаційного теоретичних підходів, а задля забезпечення результативності її функціонування — врахувати поло-

ження об'єктно-цільового і синергетичного, синхронне підпорядкування яким обумовлюють:

- а) цілісність, певний рівень структурної складності, розмежованість за ієрархіями виконання завдань та щільний взаємозв'язок підсистем із зовнішнім середовищем;

- б) можливість повного освоєння технічних, економічних, організаційних, енергетичних, технологічних, інноваційних потенціалів, що забезпечать її результативність;

- в) чітку ідентифікацію специфічних функцій, які доцільно виконувати корелянтам для досягнення загальної мети побудованої СУР_{СПП} й отримання ефекту від безперервності виконання підсистемами характерологічних для певної підсистеми програм розвитку.

У відповідності до наведеного вище, попарне порівняння теоретико-концептуальних підходів, які рекомендовано до врахування при провадженні аналітичних процедур щодо забезпечення проектної ефективності функціонування СУР_{СПП} — можна представити у вигляді квадратної матриці попарних порівнянь, зокрема, один із варіантів якого наведено на рис. 3.

Також ми вважаємо, що об'єктивним є наступне трактування.

На етапі проектування підсистеми, яка повинна функціонувати в межах СУР_{СПП} дослідження параметрів її ефективності буде спиратися на ідентифікацію кількісного виміру ступеню імовірного досягнення цілі, як складової процедури аналізу щільності взаємодії основних компонентів системи управління розвитком стратегічного потенціалу промисловості. Необхідно зазначити, що для її досягнення слід поєднати у певну сукупність взаємопов'язані рішення та дії, які виконуються з використанням проектованого елемента на основі формалізованої для оцінювання-прогнозування масштабів розвиненості стратегічного потенціалу мультирівневої системи показників, за якою є імовірність об'єктивної ідентифікації ступеню досягнення поставлених завдань. При цьому, при відображенні взаємозалежності та взаємозв'язку між засобами, слід відокремлювати в межах певних груп той інструментарій, який бере участь у розв'язанні окремого класу завдань.

Що стосується визначення етапів досягнення цілей та їхньої послідовності виконання, то алгоритм проектування та запровадження у практику господарювання СУР_{СПП} можна тлумачити в якості неформалізованого структурно-функціонального описання спрямованості взаємодії між підсистемами, яка відображає безпосередню участь проектованого елемента у відповідності до формалізованих принципів реалізації дії з чіткою послідовністю виконання завдань у замкненому циклі. Взаємодія її компонент у межах структурно-логічної схеми досягнення визначених цілей нами представлена у вигляді послідовних стадій програми формування та введення у практику багатокомпонентної системи, розроблення якої здійснено з урахуванням щільності взаємопов'язаних впливів та імовірного виникнення ефектів (синергетичного, алокаційного, інверсійного тощо), обчислених за використання мультирівневої системи порівняльних показників (останню побудовано на основі єдиного критерію оцінювання), які спрямовані на рішення проміжних завдань, передбачених ціллю реалізації дії СУР_{СПП}. Відтак, цільове завдання, що поставлено й обґрунтовано перед СУР_{СПП}, у межах реалізації етапів її формалізації опрацьовано автором у відповідності до схеми реалізації дії в контексті досягнення її результативності. Поряд із цим, зазначимо, що цільове завдання нами умовно поділено на декілька, які, у свою чергу, відносяться до нижчого ієрархічного рівня й нагальності запровадження. Такий розподіл можна провести за використання методу "дерева завдань", що і окреслить ієрархічну приналежність завдань різним рівням управління розвитком стратегічного потенціалу та уможливить поступове і послідовне уточнення: а) змісту функцій кожної з підсистем; б) розбудову нових варіантів спрямованості взаємозв'язків і, відповідно, структури СУР_{СПП}.

Проте, принциповим моментом, у відповідності до наведеного вище, щодо провадження розбудови СУР_{СПП} — є здійснення прогнозно-аналітичних, управлінських та організаційних заходів у замкненому циклі спірального типу з поступовим підвищенням вимог до результативності функціонування багатоконпонентної системи, яка повинна набувати системних ознак до забезпечення надійності функціонування, саморепарації та самовідновлення. Виконання зазначеного завдання у замкненому спіральному циклі буде представлено у подальших дослідженнях у контексті формування і реалізації дії, адекватної реальним виробничо-господарським і соціально-економічним процесам, які відбуваються в межах національної економічної системи.

ВИСНОВКИ ЩОДО ПРОВАДЖЕННЯ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ЗАЗНАЧЕНІЙ ПРОБЛЕМАТИЦІ

Певним чином підсумовуючи вище наведені викладки, зазначимо: автором доведено, що ієрархічний рівень визначених перед системою управління розвитком стратегічного потенціалу промисловості (СУР_{СПП}) завдань відтворює пріоритетність обґрунтованих для неї цілей введення у практику господарювання, зокрема наступних: а) забезпечення надійності функціонування певної цільової/ функціональної/ загальної/ забезпечення управління підсистеми в межах СУР_{СПП}; б) чітка визначеність та узгодження цілей розвитку видів економічної діяльності з НЕІ та промисловістю в цілому; в) несуперечливість використовуваного в межах певної компоненти прикладного інструментарію задля нарощення масштабів розвиненості стратегічного потенціалу тощо.

Звідси обґрунтування і визначення пріоритетності цільових функціоналів окремо для кожної з її підсистем визначається сформульованими завданнями, що і уможливає здійснення добору оптимального для України складу задіяних засобів у контексті концентрації зусиль на процесах формування і раціонального використання певного виду потенціалу промисловості. Відтак, визначення чіткої послідовності реалізації завдань по досягненню цілей розвитку упереджуватиме виникнення загроз надійності функціонування СУР_{СПП}, а порушення цієї вимоги, у свою чергу, можуть призвести до втрати взаємозв'язків між підсистемами СУР_{СПП} та різкого зниження результативності при суттєвих витратах ресурсів і часу на розбудову системи управління. Таким чином, дослідження характеру поведінки формалізованої системи управління розвитком стратегічного потенціалу промисловості, результати якого наведено у даній статті, засвідчило: для досягнення результативності функціонування субструктури в умовах ресурсних обмежень — нової форми організації промислового виробництва — пріоритет повинен надаватися ініціюванню процесів локальної самоорганізації реального сектору держави при узгодженні економічних інтересів суб'єктів управління різного рівня.

Література:

1. Милованов В.П. Неравновесные социально-экономические системы: синергетика и самоорганизация: монография / Милованов В.П. — Москва: Изд-во УРСС, 2004. — 264 с.
2. Алимов О.М. Стратегічний потенціал — сукупні можливості національної економіки по досягненню цілей збалансованого розвитку / Алимов О.М., Микитенко В.В. // Продуктивні сили України: науково-теоретичний економічний журнал. — К.: РВПС України НАН України, 2006. — № 1. — С. 135—151.

Цільові складові системи управління розвитком стратегічного потенціалу	Цільові підсистеми управління розвитком стратегічного потенціалу промисловості			
	Підсистема: аналізу та прогнозування	Підсистема: контролювання та регулювання	Підсистема: забезпечення	Підсистема: трансформації
Теоретико-концептуальні підходи до здійснення проектування та формалізації цільових підсистем				
Системно-комплексний	X		X	
Системно-структурний		X		X
Системно-функціональний	X	X		X
Системно-інтегральний		X	X	
Системно-комунікаційний		X		X
Системно-історичний	X			
Структурно-інформаційний підхід до забезпечення надійності систем	X	X	X	X

Рис. 3. Квадратна матриця попарних порівнянь базових теоретичних підходів, за якими запропоновано здійснювати проектування цільових підсистем СУРСПП у контексті забезпечення достатнього рівня ефективності

3. Макросистемна еволюція української економіки: монографія / Данилишин Б. М., Микитенко В. В. — У 2-х т. — Т. 2. — К.: РВПС України НАН України, Вид-во ЗАТ "Нічлава", 2008. — 210 с.

4. Потенціал національної промисловості: цілі та механізми ефективного розвитку: монографія / [Кінзерський Ю.В., Микитенко В.В., Якубовський М.М. та ін.]; за ред. канд. екон. наук Ю.В. Кінзерського; НАН України; Ін-т економіки та прогнозування НАН України. — К.: Вид-во ЗАТ "Нічлава", 2009. — 928 с.

5. Стратегічний потенціал продуктивних сил регіонів України: монографія / [Алимов О.М., Бандур С.І., Дейнеко Л.В., Микитенко В.В. та ін.]/ За ред. академіка НАНУ, д.е.н., проф. Б.М. Данилишина. — К.: РВПС України НАН України, 2009. — 424 с.

6. Демешок О.О. Прогнозно-аналітична оцінка стратегічного потенціалу економіки та її несприятливості деструктивним впливом / О.О. Демешок, Н.Б. Кирич // Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право): науковий журнал. — Вип. 1—2. — К.: Національний авіаційний університет МОН України, Вид-во НАУ МОН України, 2009. — С. 82—91.

7. Демешок О.О. Формування, нарощення та практичне використання потенціалу системно-універсального функціонування [Текст] / О.О. Демешок, В.В. Микитенко // Бізнес навігатор: науковий журнал, 2009. — Херсон: Ред-вид. центр МУБІП МОН України, 2009. — № 1 (16). — С. 37—43.

8. Демешок О.О. Об'єкти докладання зусиль для реалізації стратегії макросистемної трансформації виробничо-економічних систем за етапами їхнього життєвого циклу / Демешок О.О. // Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції: Зб. наук. праць. — Херсон: ХНТУ МОНмолодьспорту України, Вид-во ПП Вишемирський В. С., 2011. — С. 51—63.

9. Микитенко В.В. Організаційно-економічна палітра сучасних умов варіативності трансформаційних змін в межах продуктивних сил / В.В. Микитенко, В.Ю. Худолей // Вісник МНТУ: Серія економіка: Збірник наукових праць. — Київ: Вид-во МНТУ МОНмолодьспорту України, 2012. — № 3 (7). — С. 5—16.

10. Шкарлет С.М. Формування стратегії сталого розвитку економіки України бінарного типу / Микитенко В. В., Шкарлет С.М. // Економіст: науковий та громадсько-політичний журнал. — 2012. — № 1. — Науково-дослідний центр інновацій та конкурентоспроможності, ДУ "Інститут економіки та прогнозування НАН України". — К.: 2012. — С. 7—16.

11. Микитенко В.В. Коридори еволюції української економіки та інкорпорація зовнішньоекономічних впливів при прогнозуванні траєкторії її розвитку / Микитенко В.В. // Економічний вісник Донбасу: науково-виробничий журнал. — 2008. — № 4 (14). — С. 52—69.

Стаття надійшла до редакції 17.10.2012 р.